

NIE DLA KOPALNI CYNKU I OŁOWIU

Stowarzyszenie „Nie dla kopalni cynku i ołowiu”, ul. Zaparkowa 23, 42-400 Zawiercie, e-mail: stowarzyszenie@niedlakopalni.org

Znak 46/12/2017

Zawiercie, 7.12.2017r.

Ministerstwo Rozwoju i Finansów
Podsekretarz Stanu
Tadeusz Kościński
Plac Trzech Krzyży 3/5
00-507 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

STOWARZYSZENIE NIE DLA KOPALNI CYNKU I OŁOWIU 42-400 Zawiercie ul. Zaparkowa 23, zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym nr KRS 0000603200, z ubolewaniem przyjęło sygnowane przez Pana Ministra wystąpienie z 24 listopada br. promujące budowę w naszym regionie kopalni cynku i ołowiu, z przetwarzaniem rud w procesie flotacji, hałdami odpadów, osadnikami ze stawami szlamów poftotacyjnych.

Pismo, skopiowane do władz samorządowych, wojewódzkich, parlamentarzystów, wywołało ogromne poruszenie w naszym regionie.

Ubolewamy, że podjął Pan decyzję o wspieraniu tej niezwykle obciążającej środowisko szkodami, a gminy kosztami inwestycji po wysłuchaniu wyłącznie jednej strony – firmy zainteresowanej osiągnięciem zysku niezależnie od konsekwencji. Obecnie to firma Rathdowney Polska Sp. z o.o. KRS 0000315209, której jedynym wspólnikiem jest Rathdowney Resources (Luxemburg) S.A.R.L., kanadyjskiego przedsiębiorcy Rathdowney, zajmująca się przygotowaniem projektów górniczych w celu ich zbycia. Zapewne wspieranie przez Pana Ministra budowy przez kanadyjskiego przedsiębiorcę za pośrednictwem Rathdowney Polska Sp. z o.o. kopalni cynku i ołowiu w naszym regionie jest wynikiem wprowadzenia Pana w błąd przez urzędników czy lobbystów, którzy przedstawili Panu Ministrowi niepełny i subiektywny obraz inwestycji. Pominęto informacje o:

- Możliwościach finansowych realizacji inwestycji przez firmę Rathdowney,
- Przyszłych szkodach środowiskowych w regionie: gęsto zaludnionym/zurbanizowanym, o niepowtarzalnych walorach historycznych i terenach prawnie chronionych, który od 1989 roku buduje swoją tożsamość na branży turystycznej,
- Kosztach usuwania szkód w celu przywrócenia regionu do poziomu akceptowalnego, bo do pierwotnego nie będzie już możliwe.

Jednocześnie należy podkreślić, że wystąpienie Pana Ministra jest sprzeczne z informacjami Rathdowney Resources Ltd podawanymi oficjalnie dla Giełdy w Toronto:

- gdyż całkowite aktywa tej firmy wg stanu na koniec września 2017 wynoszą zaledwie 3,89 mln. dolarów kanadyjskich czyli 10,8 mln. złotych, co czyni niemożliwym budowę kopalni za 1 mld. zł,
- spółka nigdy oficjalnie nie poinformowała, że ma pieniądze na tę inwestycję,
- władze firmy nie podjęły decyzji o realizacji inwestycji,
- firma nie zakończyła badań wymaganych przy planowaniu, realizacji, eksploatacji i zakończeniu działalności tego typu inwestycji,
- brak więc i dokumentów wymaganych przy składaniu wniosków, na każdym etapie procedowania, w tym przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i uzyskania wymaganych prawem polskich decyzji administracyjnych.

Pomimo braku wyników niezbędnych badań, które nie zostały zakończone, polski oddział firmy Rathdowney promuje obraz przyjaznej kopalni rud cynku i ołowiu (!), mimo iż eksperci współpracujący z tą firmą:

- Przekazali dane do Raportu technicznego wykonanego przez SRK Consulting na zlecenie kanadyjskiego Rathdowney, który został opublikowany na giełdzie w Toronto i zawiera informacje o znacznym zakresie oddziaływania projektowanej kopalni na środowisko,
- Są współautorami licznych publikacji nt. negatywnego oddziaływania wydobycia rud cynku i ołowiu na środowisko, w na podstawie obserwacji z istniejących i zlikwidowanych kopalni w regionie.

W każdym z tych dokumentów znajdziemy informacje o szkodach w środowisku - przede wszystkim w obszarze wód podziemnych i powierzchniowych, obiektach i powierzchni gruntu, wynikających z docelowego składowania milionów ton odpadów.

Stowarzyszenie nie jest przeciwnikiem nowych inwestycji, popiera rozwój przedsiębiorczości, nie wyklucza także możliwości rozwoju przemysłu wydobywczego. Jednakże każda nowa inwestycja, w szczególności przemysł wydobywczy nie może zakłócać zrównoważonego rozwoju w naszych gminach, ma służyć lokalnej społeczności, nie może powodować ryzyka wystąpienia szkód w środowisku, stwarzać zagrożenia dla życia i zdrowia mieszkańców.

Budowa nowoczesnej, przyjaznej środowisku oraz odpowiedzialnej społecznie kopalni cynku i ołowiu nie jest możliwa, przy zastosowaniu projektowanych metod górniczych gwarantujących Rathdowney Polska Sp. z o.o. lub przyszłemu inwestorowi uzyskanie zysków z wydobycia kopalni. Wydobycie i przetwarzanie rud Zn-Pb przez kilkanaście lat pozostawi nieodwracalne szkody w środowisku, obiektach i powierzchni ziemi, zmieni na wiele pokoleń kierunki rozwoju regionu.

Firma, podając informacje sprzeczne z dostępnymi publikacjami, a nawet z Raportem technicznym SRK Consulting, wykonanym na zlecenie Rathdowney Resources LTD, odmawiając jednocześnie dostępu do posiadanych analiz, nie zyskała zaufania świadomego społeczeństwa w regionie.

Daniny (opłaty, podatki) płacone na rzecz gmin i Skarbu Państwa nie zrekompensują szkód poniesionych przez mieszkańców i podmioty gospodarcze.

Z tego powodu przedmiotowe przedsięwzięcie będzie miało dalekosiężne skutki zarówno dla naszych gmin, jak i dla kanadyjskiego inwestora.

Poprosiliśmy o wyjaśnienie zaistniałej sytuacji, gdyż taka informacja, jaka została udostępniona w piśmie Pana Ministra ma istotny wpływ również na kurs akcji spółek grupy Rathdowney i jeśli jest sprzeczna z faktami, stanowi naruszenie prawa kanadyjskiego.

UZASADNIENIE

Region w którym żyjemy ma wyjątkowe walory przyrodnicze, historyczne i środowiskowe. Obecna działalność przemysłowa nie koliduje z funkcjami turystycznymi i rekreacyjnymi, rolnictwem, produkcją napojów i zdrowej żywności.

Wprowadzenie do aglomeracji zawierciańskiej zamieszkiwanej przez 120 tys. mieszkańców kopalni cynku i ołowiu o głębokości wyrobisk 60 – 250 m pod powierzchnią, spowoduje nieodwracalne szkody dla środowiska i zejście z wybranej drogi rozwoju gospodarczego.

Żadne przyjęte przez inwestora rozwiązania w zurbanizowanym regionie, na uwodnionych złożach rud Zn-Pb, nie zapobiegą zaburzeniu stosunków wodnych, szkodom w infrastrukturze na skutek osiadania, degradacji wód i gruntów w związku ze składowaniem milionów ton odpadów towarzyszących wydobyciu rudy cynku i ołowiu oraz szlamów powstających przy produkcji koncentratów metali w wyniku procesu flotacji.

Warto także podkreślić, że kopalnia cynku i ołowiu nie będzie produkować rudy dla pokrycia zapotrzebowania krajowego, bo to pokrywa istniejąca już kopalnia, tylko będzie służyć eksportowi koncentratów rud.

Zyski będą jedynie udziałem przyszłego inwestora, natomiast koszty przywrócenia dostępu do dobrej jakości wody, usuwania szkód w infrastrukturze, zabezpieczenia składowisk odpadów i stawów z osadami poflotacyjnymi, będzie ponosić społeczność powiatu przez następne pokolenia.

Informacje podawane przez ewentualnego inwestora w Polsce stoją w sprzeczności z powszechnie dostępnymi danymi nt. zagrożeń wynikających z wydobywania rud cynku i ołowiu w rejonie Bytomia, Olkusza, Chrzanowa (...) i na świecie, oraz opracowaniami dotyczącymi planowanej w naszym regionie kopalni i zakładu przetwarzania oraz miejsc składowania odpadów.

Miasto Zawiercie oraz gminy: Łązy, Ogrodzieniec, Poręba mają stabilną sytuację gospodarczą i ekonomiczną, zgodną z zasadami zrównoważonego rozwoju. Różnorodność działalności gospodarczej - przemysł, usługi, handel, budownictwo, rolnictwo, turystyka przyrodnicza - pozwalają na elastyczne dostosowanie do dynamicznie zmieniających się okoliczności. W perspektywie budowy obwodnicy, bezpośredniego połączenia kolejowego z lotniskiem w Pyrzowicach, 3 stref ekonomicznych - region gwarantuje sobie rozwój gospodarczy, nowe miejsca pracy - bez zaburzenia strategii rozwoju powiatu i ingerencji w obecny stan środowiska naturalnego.

Złóża cynku i ołowiu są walorem tej ziemi - **ochronę tych złóż traktujemy jako racjonalne nimi gospodarowanie** - trzeba je zostawić na czas, kiedy warunki będą znacznie korzystniejsze:

- dostępnych zasobów rud cynku i ołowiu będzie mniej na świecie,
- cynk i ołów będą potrzebne polskiej (!) gospodarce,
- ceny metali będą wysokie,
- metody wydobywania i przetwarzania będą bezpieczne dla środowiska i zdrowia mieszkańców,
- metody badawcze będą bardziej obiektywne, powtarzalne i weryfikowane przez niezależnych ekspertów,
- straty będą mogły być kompensowane proporcjonalnie do poniesionych szkód.

Niewielkie już złoża cynku i ołowiu należy eksploatować umiejętnie, a nie rabunkowo:

- Jeśli pozwolimy, aby cynk i ołów były wyeksportowane jako koncentrat lub metale - tym szybciej zabraknie ich na rynku krajowym
- Zysk z wydobywania i przetworzenia rud cynku i ołowiu trafi do wąskiej grupy kanadyjskich obywateli,
- Straty na zdrowiu, w finansach, komforcie życia poniesie kilkadziesiąt tysięcy mieszkańców regionu,
- 4 gminy oraz GOP utracą dostęp do czystej wody z Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 454 (w sytuacji kiedy ilość wody w Polsce na mieszkańca wynosi 1600 m³ - 3 x mniej niż średnia w Europie, 5x mniej niż średnia światowa),
- Zanieczyszczenie wód ładunkami odprowadzanymi z kopalni będzie odczuwalne dla mieszkańców i podmiotów gospodarczych w regionie i poniżej zrzutu wód w dorzeczu Wisły i Odry,
- Substancje toksyczne będące składnikami rudy cynku i ołowiu (stront, tal, arsen,...) będą stanowić niebezpieczne dla życia i zdrowia zanieczyszczenie gruntów i wód.

Na zamówienie Rathdowney Resources Ltd. SRK Consulting wykonał - *NI 43-101 Technical report on a preliminary economic assesment of the OLZA zinc-lead project of Poland* http://www.rathdowneyresources.com/i/pdf/rdr/U6121_Olza%20PEA_Final_Ir.pdf - mimo że wykonany pod funkcjonowanie kopalni, wnioski o oddziaływaniu na środowisko są czytelne i zbieżne z:

- Analizami dr hab. Jerzego Cabały i dr Jarosława Badery (Wydział Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego) wykonanymi na zlecenie Gminy Łązy - *Społeczne i środowiskowe uwarunkowania budowy kopalni rud cynku i ołowiu na terenie gminy Łązy - kwiecień 2014,*
- Najbardziej aktualnym raportem Multiconsult Polska z lutego 2016 roku - *Analiza wpływu potencjalnej budowy kopalni cynku ołowiu w okolicach Zawiercia na otoczenie.*

Najważniejsze wnioski z raportu technicznego wykonanego przez SRK Consulting na zlecenie Rathdowney Resources Ltd:

- Wg rozdziału 1.14.1. Raportu technicznego planuje się docelowo przerabiać 6000 ton rudy na dobę, 2,16 mln. ton/rok przez 8 lat.
- Wg rozdziału 1.16.1.2. planuje się zdeponować w ciągu 8 lat 11,6 mln. m³ osadów poflotacyjnych (zanieczyszczonych substancjami wynikającymi ze składu rudy, odczynnikami poflotacyjnymi, substancjami z obiegu wtórnego ścieków).

- Rozdział 1.14.9 „Zastosowane zostaną pasywne systemy służące zmianie kierunku cieków powierzchniowych, zanim woda mogłaby dotrzeć do obiektów” – a o tym się w kraju nie wspomina.
- Rozdział 1.16.2.3. „dopływ wody do kopalni (...) w okresie eksploatacji kopalni wynosi do 115 m³/min” (60 mln. m³/rok).
- „Przyjęto założenie, że 30% wypompowanych wód kopalnianych będą to wody mające kontakt z procesem i z tego względu wymagające oczyszczenia.”
- Wymagany jest „plan zarządzania ryzykiem powodziowym”.
- Rozdział 16.13.8.1. Lej depresji w ciągu 5 lat będzie sięgał 7 km od złoża, poziom wód może obniżyć się średnio o 22m w studniach.

Informacje podawane w Polsce są sprzeczne z publikowanymi w Kanadzie: na stronie inwestora i Giełdzie w Toronto, mimo iż w Raporcie technicznym SRK Consulting wymienia eksperta firmy jako źródło danych do Raportu.

Rathdowney Sp z o.o. wzbrania się z publikacją badań i analiz, nie podaje nazw współpracujących laboratoriów.

Spółka odmówiła udostępnienia „Analizy wpływu korzystania z wód planowanego wydobycia podziemnego rud cynku i ołowiu ze złoża Zawiercie 3 na cele środowiskowe”, która posłużyła do wpisania kopalni cynku i ołowiu do aktualizacji Planu Gospodarowania wodami z odstępstwami od art. 4,7 Ramowej Dyrektywy Wodnej dla znaczącego obszaru wód powierzchniowych i podziemnych województwa śląskiego i małopolskiego.

- JCWPd: PLGW200084, PLGW2000112, PLGW2000113, PLGW2000130,
  - oraz dla JCWP: RW2000621231, RW2000621229, RW200062128329, RW20008212859
- Na odmowę udostępnienia informacji Stowarzyszenie skierowało skargę do WSA.

Błędne założenia z pewnością będą miały wpływ na:

- niewłaściwe opracowanie studium wykonalności, raportu oddziaływania na środowisko, wniosku o wydanie pozwolenia zintegrowanego, zmian w PPZM,...
- brak wymaganych zabezpieczeń i co za tym idzie realnego oszacowania kosztów inwestycji;
- a także stworzą podstawy do przyszłych odszkodowań na rzecz osób fizycznych i podmiotów gospodarczych od osób, instytucji, organów, które przez swoje zaniedbania doprowadziły do ich strat.

Jest oczywiste, że każda kopalnia podziemna cynku i ołowiu powoduje:

- odprowadzenie wód pokopalnianych w celu osuszenia pokładów kopalni – w Raporcie technicznym SRK szacuje je na 60 mln. m³/rok,
- podwyższenie w wodach powierzchniowych i podziemnych ładunków zanieczyszczeń – zawiesiny, siarczanów, ołowiu, kadmu, talu, arsenu,... – Rathdowney zapewnił sobie odstępstwo od standardów dla wód podziemnych i powierzchniowych w jczw dorzecza Wisły i Odry, konsekwencje będą więc ponosił korzystający z tych wód poniżej zrzutu wód pokopalnianych mieszkańcy i podmioty gospodarcze,
- utworzenie leja depresji – wg Raportu SRK będzie miał zasięg 7 km od złóż w ciągu 5 pierwszych lat użytkowania,
- zaburzenie stosunków wodnych w rejonie złoża i leja depresji,
- deformacje powierzchni gruntu i obiektów – nieuniknione z powodu: różnicy w gęstości podsadzki hydraulicznej złóż (niższa o 22%), płytkiego wydobycia na głębokości 60-287m, zastosowania materiałów wybuchowych, prowadzenia wydobycia pod zabudową mieszkaniową,
- wytwarzanie odpadów zawierających substancje o udowodnionym działaniu toksycznym lub bardzo toksycznym, mutagennym, rakotwórczym, groźnym dla środowiska, łatwopalnym, drażniącym, ...
- emisję do powietrza, gruntu i wód: pyłów PM10, PM2,5, Pb, Zn, Cd, Tl, Ge, Ga, Sr, As, (...), siarczanów,...

Te oddziaływania istnieją w czasie funkcjonowania kopalni, przetwarzania rudy w procesie flotacji, składowania odpadów nawałkach i osadów poflotacyjnych w osadnikach.

Po zakończeniu eksploatacji:

- nastąpi zanieczyszczenie studni i wód powierzchniowych podnoszącymi się wodami wypływającymi zanieczyszczenia z pokładów kopalni – wyłaczając je na zawsze z użytkowania,

zdeponowane w stawach odpady poflotacyjne (wg Raportu technicznego SRK w ciągu pierwszych 8 lat wytworzone zostanie 11,6 mln. m³) i odpady na hałdach zgodnie z przepisami wymagają 30 letniego monitorowania – kto to będzie robił? kto za to będzie płacił? – nie pisze się o tym w Raporcie technicznym SRK.

W *Przeglądzie Górniczym* (nr, data) ekspert Rathdowney pisze w streszczeniu artykułu „Zagrożenia środowiska wodnego związane z likwidacją górnictwa rud cynku i ołowiu w Małopolsce”:

„Podstawowym problemem związanym z likwidacją kopalń rud Zn-Pb w rejonach chrzanowskim i olkuskim będzie pogorszenie jakości wód podziemnych w zasobnych wapieniach i dolomitach triasowych, stanowiących Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP) 452 Chrzanów oraz 454 Olkusz-Zawiercie. Degradacja jakości wód triasowych nastąpi na znacznych obszarach, utrudniając zaopatrzenie w wodę miejscowej ludności. W pracy przedstawiono stan badań w zakresie prognozowania zmian środowiska wodnego związanych z likwidacją kopalń rud cynku i ołowiu w Małopolsce”.

Pozostawione w stawach poflotacyjnych odpady z przeróbki rudy cynku i ołowiu to bomba ekologiczna z opóźnionym zapłonem. „Obecność składowisk odpadów górniczych związana jest z możliwością wystąpienia katastrofy na tych obiektach (stabilność konstrukcji), czego przykładem mogą być:

- rozpad osadnika poflotacyjnego Zn, Pb, Cu, Ag w Aznalcollar (Sevilla, Hiszpania 1988), w wyniku którego uległ bezpośredniemu skażeniu obszar o powierzchni ponad 4500 ha;
- katastrofa w Baia Mare (Rumunia 2000), w wyniku której 100 000 m³ bogatych w cyjanki i metale ciężkie odpadów poflotacyjnych przedostała się do strumieni i rzeki Cisa, a następnie do Dunaju;
- pęknięcie osadnika poflotacyjnego rud miedzi w Iwinach (Polska 1967), w wyniku którego przedostało się na zewnątrz 12,3 Mm³ odpadów, pozbawiając życia 18 osób.” – ilość odpadów porównywalna z prognozowaną przez SRK dla naszego rejonu w ciągu pierwszych 8 lat eksploatacji.

Te zjawiska są typowe dla wydobycia, przetwarzania i składowania rud cynku i ołowiu – one wystąpią z całą pewnością bez względu na nowoczesność zastosowanych rozwiązań – w różnym natężeniu ale są nieuniknione.

Na podstawie badań przeprowadzonych przez Rathdowney *Zasoby geologiczne bilansowe w złożu Zawiercie 3* zostały powiększone o 60%, co może wydłużyć wydobycie o 5 lat (oczywiście należy uwzględnić, że podawane są tylko zasoby geologiczne kopaliny, które nie stanowią zasobów przemysłowych (do wydobycia) – należy zachować ostrożność w ocenie rentowności złóż – rozdział 1.1.1 Raportu technicznego SRK).

Wydłużenie eksploatacji o 5 lat jest równoznaczne ze zwiększeniem:

- ilości zdeponowanych w środowisku szlamów poflotacyjnych z 11,6 mln. m³ do 19 mln. m³,
- Leja depresji – dla 5 lat ma zasięg 7 km od złoża, obniżenie wody w studniach nad lejem średnio o 22 m – dla 13 lat zwiększy się odpowiednio.
- Szkód w obiektach i powierzchni gruntu nad większym lejem depresji.

Ze względu na duże uwodnienie złóż rud cynku i ołowiu, oczekuje się, że kluczowe będzie oddziaływanie planowanej inwestycji na gospodarkę wodami w regionie.

W Polsce odnotowuje się niedobór dobrej jakości wody – 1600 m³/rok na mieszkańca (wartość 3x mniejsza od średniej europejskiej i 4-5x niższa od średniej światowej).

Jednocześnie w naszym województwie obserwuje się nadmierny pobór wód podziemnych, występowanie lejów depresji z tytułu odwodnień górniczych, nadmierne zasolenie wód i konieczność ich uzdatniania.

30 czerwca 2016 roku Trybunał Sprawiedliwości UE zobowiązał Polskę do natychmiastowej transpozycji Ramowej Dyrektywy Wodnej z 2000 roku.

Najważniejszym przesłaniem RDW jest ochrona zasobów wodnych dla przyszłych pokoleń a przede wszystkim:

- zapewnienie ludziom dostępu do czystej wody pitnej po rozsądnej cenie,
- która umożliwi rozwój gospodarczy i społeczny,
- przy równoczesnym poszanowaniu potrzeb środowiska.

Najnowsze Rozporządzenie w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych wprowadza obowiązek monitoringu wód dla kolejnych 12 nowych substancji lub grup substancji, dla 7 z 33 substancji zaostrza normy jakości.

Wdrożenie do polskiego prawa Ramowej Dyrektywy Wodnej spowoduje zaostrzenie obowiązujących norm oraz wzrost kosztów dostosowania się do zmian w przepisach, opłat za pobór wód i odprowadzanie ścieków.

SRK Consulting w Raporcie technicznym wykonanym na zlecenie Rathdowney Resources, opublikowanym na stronie kanadyjskiej inwestora szacuje ilość wód odprowadzanych z kopalni na 115 m³/min tzn. 60 mln. m³/rok (ok. 12 razy więcej niż zużywa cały powiat zawierciański), obszar leja depresji na 7 km od złoża tylko w czasie 5 pierwszych lat eksploatacji.

W rejonach istniejących i zlikwidowanych kopalni cynku i ołowiu zostało potwierdzone na podstawie badań:

- że lej depresji uniemożliwi korzystanie z dotychczasowych studni i ujęć wód podziemnych dostarczających wodę o wyjątkowej jakości zarówno mieszkańcom, jak i podmiotom gospodarczym,
- że nastąpi zanieczyszczenie lokalnych studni i wód powierzchniowych po zaprzestaniu eksploatacji kopalni i zakończeniu pompowania. W wodzie znajdują się rozpuszczalne związki siarki i metali oraz substancje ropopochodne pochodzące z eksploatowanych urządzeń,
- że zrzuty zasolonych wód kopalnianych do wód powierzchniowych, powodują ich zanieczyszczenie, ograniczając jednocześnie możliwość ich wykorzystania poniżej miejsca zrzutu, mogą jednocześnie powodować podtopienia,
- że może nastąpić zanieczyszczenie wód pitnych i powierzchniowych w dalszym biegu rzek - skażenie będzie stopniowo przez lata uwalniać się do cieków wodnych i spływać w dół dorzecza Wisły i Warty, generując koszty dla lokalnych społeczności z nich korzystających.

Wymienione raporty wskazują na **możliwość osiadania gruntu** z tytułu pozostawionych pustek wyrobisk płytko pod powierzchnią, a nawet przy zastosowaniu podsadzki hydraulicznej o niższej gęstości niż wydobyta ruda. Podobnie bezpośrednio na powierzchnię i obiekty mogą oddziaływać metody wydobycia z użyciem materiałów wybuchowych przy tak niewielkie głębokości zalegania złóż. Ze względu na uwarunkowania hydrogeologiczne zagrożenie będzie wychodziło poza obszar złóż, obejmie cały obszar nad lejem depresji. Efektem osiadania gruntu będą szkody w obiektach liniowych i urządzeniach – gazociągach, wodociągach, tlenociągu, halach produkcyjnych (suwnicach), drogach i obiektach budowanych dotychczas bez nadzoru Urzędu Górniczego i zabezpieczeń przeciwdziałających uszkodzeniom budynków.

Wg Raportu Multiconsult bezpośrednio nad złożem Zawiercie 3 zlokalizowanych jest 1235 obiektów – 779 budynków mieszkalnych, 13 budynków biurowych, 27 budynków usługowo-handlowych, dworzec, 11 budynków przemysłowych, 19 budynków magazynowych, 1 szkoła, 5 budynków szpitali i zakładów opieki medycznej, 329 gospodarstw rolnych, 2 obiekty kultu religijnego, i inne (do sprawdzenia – w Studium uwarunkowań zaznaczono granice złoża Zawiercie 3).

Natomiast w rozdziale 1.4.1 (strona 8) Raportu technicznego SRK zapisano, że „*Granice koncesji wyznaczone zostały zasadniczo w sposób minimalizujący obecność terenów miejskich w obrębie koncesji. Pewne ograniczone obszary zabudowy podmiejskiej i „wstęgi” zabudowy występują wzdłuż dróg w obrębie niektórych terenów koncesyjnych.*”

Być może kanadyjski inwestor nie został poinformowany, że złożo nie leży pod terenem niezamieszkanym tylko w gęsto zaludnionym, zurbanizowanym regionie o bogatej infrastrukturze.

Z zasady powinno się w trosce o życie i zdrowie ludzi eliminować wydobycie pod zabudową mieszkaniową.

Jak szczegółową analizę obiektów przeprowadzi przyszły inwestor? Pod którymi obiektami zdecyduje się pozostawić złożo rudy na filar, zmniejszając wydobycie a tym samym zysk – pod szpitalem powiatowym? szkołą? kościołem? blokiem z wielkiej płyty? dworcem i torami? Które obiekty zdecyduje się zmodernizować?

Szlamy poflotacyjne, których ilość wytworzona w ciągu 8 lat SRK Consulting oszacował w Raporcie technicznym na 11,6 mln. m³, (17x więcej niż magazynuje się w chwili obecnej odpadów w powiecie zawierciańskim) będą, w wyniku przenikania wód opadowych i technologicznych do gruntu, wpływać na jakość wód podziemnych i powierzchniowych oraz w wyniku pylenia cząstki PM 2,5 w zależności od warunków atmosferycznych na jakość powietrza. Ze względu na skład chemiczny nie można nazwać tych odpadów obojętnymi dla środowiska.

Jakie są plany zabezpieczenia osadnika z 11,6 mln. m³ szlamów poflotacyjnych?

Wg rozdziału 1.16.1.2 Raportu technicznego:

- „*pod tym składowiskiem zostanie ułożona warstwa uszczelniająca*” – co by to nie oznaczało,

- „jedynym materiałem wymagającym dowiezienia z zewnątrz (!), jest materiał na początkową konstrukcję tamy, na 2 pierwsze lata produkcji”(!!),
- „kolejne wawy będą budowane z grubej frakcji odpadów poflotacyjnych” (!?).

Stosowane metody eksploatacji należy uznać za rabunkowe - odzyskuje się dużą część cynku i ołowiu (ok. 80%) - pozostałe pierwiastki/substancje (tal, german, stront,...) zamiast odzyskać do dalszego wykorzystania, składa się na hałdach lub w osadnikach poflotacyjnych (wg IMN w rejonie bytomskim, chrzanowskim, olkuskim funkcjonują hałdy po przetworzeniu rud Zn-Pb o powierzchni 282 ha, osadniki ze szlamami poflotacyjnymi o objętości 100 mln. m3).

W rozdziale 1.4.1 (strona 8) ww Raportu technicznego SRK zapisano, że na obszarze projektu, którego dotyczy WOTE, nie znajdują się żadne rezerwy przyrody ani parki.

W załączniku nr 31 do aPGW dla dorzecza Wisły jest już adnotacja o możliwości wpływu kopalni (tylko, bez obiektów towarzyszących) na cele obszaru Natura 2000 PLH 240041.

Natomiast obszary cenne przyrodniczo w rejonie przyszłej kopalni zostały wskazane w rozdziale 4.6 Obiekty przyrodniczo cenne „Analizy wpływu potencjalnej budowy kopalni ...”. Multiconsult:

«Obiekty cenne przyrodniczo, na potrzeby niniejszego opracowania zidentyfikowano na podstawie danych GDOŚ oraz warstw IMUZ z zasięgiem terenów podmokłych. Analiza wykazała, że w promieniu 6 km (przypis: zasięg leja depresji) od złoża zlokalizowane są:

- dwa korytarze ekologiczne,
  - o korytarz Częstochowa – Wschód,
  - o korytarz Jura Krakowska-Częstochowska,
- jeden obszar Natura 2000 –(PLH 240009) Ostoja Środkowajurajska,
- jeden rezerwat przyrody – Góra Chełm,
- jeden park krajobrazowy – Park Krajobrazowy Orlich Gniazd
- dwa pomniki przyrody – „Pióropusznik strusi”, „Zespół źródeł rzeki Centurii” (Łazy).»

Na rysunku 19 Analizy MCP naniósł na złoża Zawiercie 3 i jego 6 km lej depresji ww obszary cenne przyrodniczo – w tym Park Krajobrazowy Orlich Gniazd.

Jeśli uwzględnimy leje depresji pokazane na stronie 234 Raportu technicznego SRK z zasięgiem po 5 latach 7 km, przy deklaracjach eksploatacji 8-15 lat – oddziaływanie na Park będzie proporcjonalnie większe.

Zawartość cynku i ołowiu w złożach Zawiercie 3 jest w porównaniu ze złożami światowymi stosunkowo niewielka, a w złożach w ościennych gminach jeszcze niższa. Działalność tego rodzaju ze względu na wahania cen metali na rynku światowym jest obciążana dużym ryzykiem. Jest wielce prawdopodobne, że chcąc osiągnąć efekt finansowy inwestor może obniżyć koszty w części dotyczącej bezpieczeństwa środowiskowego – oczyszczania odprowadzanych i zwracanych wód, zabezpieczenia gruntów, unieszkodliwiania odpadów... Nie jest rzadkim zjawiskiem porzucanie nieopłacalnych inwestycji tego rodzaju z pozostawieniem lokalnym społecznościom nierozwiązanych problemów w zakresie zaopatrzenia w wodę dla mieszkańców i podmiotów gospodarczych, nadzór nad składowiskami osadów poflotacyjnych, usuwaniem szkód w infrastrukturze,...

Proszę zauważyć, że struktura organizacyjna inwestora pozwala na rozwiązanie niedogodnej spółki bez szkody dla grupy kapitałowej, ale ze szkodą dla regionu.

Jakie to będą koszty?

Władze funkcjonującej kopalni Zn-Pb oszacowały koszty jej zamknięcia na 142 mln. zł.

Koszt projektu pn. „Porządkowanie gospodarki ściekowej, w zlewni Białej Przemszy na terenie gmin: Olkusz, Bukowno, Bolesław, Klucze – Etap 1” oszacowano na 206 907 751,7 zł, w tym budowy systemu zaopatrzenia w wodę mieszkańców Olkusza, Bukowna, Bolesławia, Kluczy, po likwidacji ujęcia wody z kopalni - na 32,15 mln. zł.

Koszt unieszkodliwienia odpadów w ilości 11,6 mln. m3 jest trudny do oszacowania – ale dla porównania koszt rekultywacji terenu i usunięcia 200 tys. ton podobnych odpadów z HMN Szopienice wyniósł 28 mln. zł. Koszt usunięcia odpadów i rekultywacji terenu po Izolacji w Ogrodzieńcu wyniósł 22 mln. złotych.

Polskie prawo nie przewiduje pełnej rekompensaty za szkody górnicze. Nie można więc ulegając chęci chwilowego zysku narażać lokalną społeczność na ponoszenie kosztów przywrócenia do stanu pierwotnego przez kolejne pokolenia.

Wg rocznika GUS 2016 tom Ochrona środowiska tabela 10 (28) str. 122 za rok 2015:

- ✓ grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania - 63 374 ha
  - ✓ grunty zrehabilitowane w ciągu roku - 1 807 ha (2,85%)
  - ✓ grunty zagospodarowane w ciągu roku - 852 ha (1,34%)
- Rzeczywistość nie nadąża za przepisami.

Na polskim rynku nie występuje niedobór metalicznego cynku i ołowiu – eksportuje się 90% cynku produkowanego w kraju, 50% ołowiu. Logicznym jest więc pozostawienie złóż do czasu kiedy wystąpi rzeczywiste zapotrzebowanie i wypracowane zostaną metody nie zagrażające środowisku, mieszkańcom i funkcjonującym podmiotom gospodarczym.

W Raporcie technicznym i wywiadach inwestor nie ukrywa, że zatrudnieni zostaną wykwalifikowani górnicy z pobliskich kopalni (podatki będą płacić w miejscu zamieszkania), a kierownictwo stanowić będą specjaliści z Irlandii – pierwsi będą dojeżdżać ok. 30 km, a druga grupa wynajmie mieszkania na kilka lat. Pośrednie zatrudnienie – te wyspecjalizowane firmy już istnieją. Natomiast z mapy regionu znikną producenci napojów, zdrowej żywności, stawy rybne, przedsiębiorstwa zależne od dobrej jakości wody, obiekty turystyczne, zaburzona zostanie wypracowana przez 25 lat strategia rozwoju regionu.

- Wprowadzenie kopalni z towarzyszącymi jej instalacjami stanowi zagrożenie dla prowadzonej działalności w regionie:
- *Istnieją ryzyka dla przyszłości obiektów hotelowych i rekreacyjnych ze względu na spadek zainteresowania klientów wypoczynkiem w rejonie, w którym funkcjonuje duża kopalnia cynku i ołowiu,*
  - *Wiele firm nie będzie zainteresowanych inwestowaniem w produkcję, będącą w konflikcie z oddziaływaniem kopalni,*
  - *Dotychczas funkcjonujące przedsiębiorstwa uzależnione od dostępu do wody o określonych parametrach oraz firmy powiązane z nimi technologicznie lub kapitałowo mogą ograniczać działalność lub z niej zrezygnować, co wiąże się ze zwolnieniami pracowników*
  - *Jest oczywiste, że nastąpi spadek cen nieruchomości o 15 - 20 % ze względu na brak popytu na zakup gruntów czy nieruchomości w takiej lokalizacji,*
  - *Obniżenie poziomu wód i ich zanieczyszczenie prowadzi do zniszczenia rozwoju ekonomicznego regionu,*
  - *Nieuniknione są szkody w unikalnych w skali Europy terenach chronionych,*
  - *Pewne jest, że nastąpi okresowy deficyt wody, wzrost kosztów, spory o ich pokrycie między gminy oraz firmy,*
  - *Koszty nadzoru nad składowiskami i osadnikami ze szlamami w ilości określonej w Raporcie technicznym SRK, publikowanym na kanadyjskiej stronie Rathdowney, na 11,6 mln. m³ w ciągu 8 lat,*
  - *Wzrosną koszty opieki zdrowotnej, zabezpieczenia środków z ZUS na wypadki i renty.*

Stowarzyszenie ostrzega zgodnie z posiadaną wiedzą, pozyskanymi informacjami, analizami ekspertów.

Decyzja o powstaniu kopalni zaburzy dotychczasowy rozwój regionu i zmieni jego wizerunek. Może się okazać elementem zaburzającym przyszłość gospodarczą, społeczną i środowiskową regionu.

Teraz mamy jeszcze wybór:

1. Postawienie na zrównoważony rozwój i czyste kierunki rozwoju gospodarczego: turystykę, rolnictwo i innowacyjny przemysł np. w rozwijających się strefach gospodarczych, czyli kontynuację strategii realizowanej od kilkunastu lat ze znaczącymi sukcesami;
2. Decyzja o budowie kopalni cynku i ołowiu (surowiec produkowany jedynie na eksport) – z konsekwencjami w postaci: zmiany strategii rozwoju regionu na rozwój górnictwa i przemysłu ciężkiego, wyłączenia przedsiębiorstw zależnych od dostępu do wody o odpowiednich parametrach, ograniczenia dla mieszkańców dostępu do taniej i

dobrej jakości wody, zmagazynowania milionów ton odpadów, ze szkodami górniczymi w obiektach i w infrastrukturze,....

Artykuł 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej daje gwarancje:

Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.

Zrównoważonego rozwoju rozumianego (wg raportu WCED z 1987 r.) jako rozwój, w którym potrzeby obecnego pokolenia mogą być zaspokojone bez umniejszania szans przyszłych pokoleń na ich zaspokojenie.

Artykuł 86 Konstytucji doprecyzowuje: *Każdy jest obowiązany do dbałości o stan środowiska i ponosi odpowiedzialność za spowodowane przez siebie jego pogorszenie.*

Lepiej zapobiegać niż naprawiać błędy – w wypadku budowy i eksploatacji kopalni cynku i ołowiu przywrócenie stanu pierwotnego nie będzie możliwe.

Mieszkańcy regionu zawierciańskiego i podmioty gospodarcze oczekują tylko tego co gwarantuje nam KONSTYTUCJA RP.

Dane kontaktowe:

Stowarzyszenie Nie dla kopalni Cynku i Ołowiu

42-400 Zawiercie

Ul. Zaparkowa 23

e-mail: Stowarzyszenie@niedlakopalni.org

strona: www.niedlakopalni.org

Załączniki:

Raport Multiconsult «Analiza wpływu potencjalnej budowy kopalni cynku i ołowiu w okolicach Zawiercia na otoczenie»,

Komentarze ekspertów Stowarzyszenia do Formularza zgłoszenia Rathdowney do aPGW «Planowanego podziemnego wydobycia rud cynku i ołowiu ze złoża Zawiercie 3»,

Informatory Stowarzyszenia Nie dla kopalni cynku i ołowiu z 2016 i 2017 roku,

Kopię wystąpienia Stowarzyszenia do Kuriera Zawierciańskiego pt. „Jeśli kopalnia, to nie w Zawierciu” z komentarzami ekspertów,

Klip wizualizujący zagrożenia,

Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia w 2016 roku,

Fragment wywiadu CIRE z Gł. Geologiem Kraju piętnującym sygnalizowane przez Stowarzyszenie zjawiska przy przyznawaniu koncesji,

Interpelacje posłów,

Zestawienie najważniejszych informacji nt projektu OLZA - wyciąg z dokumentów opublikowanych w kwietniu 2017 roku na portalu internetowym giełdy w Toronto,

Wystąpienie do Marszałka Kuchcińskiego z kopią do Posłów RP nt propozycji zmian w Ustawie Prawo geologiczne i górnicze,

Wystąpienie do Posłów o zagrożeniu dla wód z załączonymi artykułami Izabeli Kacprzak oraz Andrzeja Krakowiaka w RZECZPOSPOLITEJ z 10 maja br. nt. zagrożenia dla zaopatrzenia w wodę ludności, przemysłu, rolnictwa (...) naszego regionu.

K/o:

Waldemar Andzel – Poseł na Sejm RP

Paweł Bańkowski – Poseł na Sejm RP

Barbara Chrobak – Poseł na Sejm RP

Barbara Dolniak	– Poseł na Sejm RP
Ewa Malik	– Poseł na Sejm RP
Beata Matecka-Libera	– Poseł na Sejm RP
Anna Nemś	– Poseł na Sejm RP
Piotr Pyzik	– Poseł na Sejm RP
Dariusz Starzycki	– Poseł na Sejm RP
Robert Wyrwas	– Poseł na Sejm RP
Arkadiusz Grabowski	– Senator RP
Jadwiga Maria Wiśniewska	– Poseł do Parlamentu Europejskiego
Wojciech Saługa	– Marszałek Województwa Śląskiego
Stanisław Gmitruk	– Przewodniczący Sejmiku Śląskiego
Krzysztof Wrona	– Starosta Powiatu Zawierciańskiego
Jarosław Kleszczewski	– Przewodniczący Rady Powiatu Zawierciańskiego
Witold Grim	– Prezydent Miasta Zawiercia
Paweł Kaziród	– Przewodniczący Rady Miasta Zawiercie
Stefan Rotarski	– Przewodniczący Rady Gospodarczej
Stefan Rotarski	– Burmistrz Gminy Poręba
Urszula Milka	– Przewodnicząca Rady Gminy Poręba
Maciej Kaczyński	– Burmistrz Miasta i Gminy Łazy
Anna Staniasek	– Przewodnicząca Rady Gminy Łazy
Regina Dziechciarz	– Sołtys Rokitna Szlacheckiego
Andrzej Mikulski	– Burmistrz Gminy Ogrodzieniec
Zygmunt Podsiadło	– Przewodniczący Rady Gminy Ogrodzieniec

Z poważaniem

Mariusz Golenia

V-ce Prezes

Stowarzyszenia Nie dla Kopalni Cynku i Ołowiu

Marcel Szeles

Prezes

Stowarzyszenia Nie dla Kopalni Cynku i Ołowiu